

Seznam a anotace přednášek pro střední školy

I. Anotace k přednáškám pro střední školy

Historické mezníky vývoje EU

Obsah přednášky je zaměřen na klíčové mezníky integračního vývoje Evropy. Zachycuje počátky Evropského společenství, významné politické představitele, kteří utvářeli poválečnou Evropu, včetně mocenských vztahů, které základy Společenství (Evropou) otřásaly. Cílem přednášky je seznámit studenty s počátky a okolnostmi vzniku Evropského společenství a všemi integračními vlnami, které Evropskou unii utvářely do současnosti.

Základy práva ES/EU

Cílem přednášky je vysvětlit studentům pilířovou strukturu Evropské unie, povahu a principy komunitárního/unijního práva a vztah práva ES/EU a vnitrostátního českého práva. Přednášející se zaměřují také na legislativní proces v EU, prameny práva ES/EU a na rozlišení primárního a sekundárního práva. Přednáška je doplněna o praktické příklady, se kterými se studenti setkávají v běžném životě.

Jednotný vnitřní trh

V průběhu přednášky budou studentům osvětleny důvody vzniku Jednotného vnitřního trhu (JVT), jeho vývoj a základní principy fungování. JVT je prostor členských států, ve kterém platí tzv. čtyři základní svobody, a to volný pohyb osob, zboží, kapitálu a služeb. Jednotlivá práva a svobody budou studentům představeny a vysvětleny především z pohledu českých občanů, aby mohli z jejich existence co nejvíce profitovat.

Jak funguje EU?

Přednášející seznamuje studenty s fungováním EU a s reprezentanty, kteří Českou republiku zastupují. Důraz je kladen na instituce tzv. legislativního trojúhelníku, Evropskou komisi, Radu EU a Evropský parlament, které se podílejí na utváření 2/3 legislativy přijímané v České republice. Studentům jsou představeny i další instituce, které hrají neméně významnou roli ve fungování EU, jako je Evropská rada, Evropský soudní dvůr a další specializované orgány.

Co dělá EU?

Cílem přednášky je seznámit studenty s politikami Evropské unie, s tvorbou a strukturou finanční perspektivy a rozpočtu. U politik je kladen důraz na pilířovou strukturu EU, aby studenti pochopili zejména specifické postavení společné zahraniční a bezpečnostní politiky (2. pilíř). Zaměříme se na regionální a strukturální politiku, společnou zemědělskou politiku, vnější vztahy EU a podporu vzdělávání, odborného výcviku a mládeže. Účelem přitom je, aby si studenti uvědomili, že EU

zasahuje do oblastí každodenního života občanů členských zemí, a zároveň je významným globálním hráčem.

Hospodářská a měnová unie – euro

Ústředním tématem přednášky je vývoj hospodářské a měnové unie a její současná podoba. Důraz je kladen na období po přijetí Maastrichtské smlouvy, tedy na jednotnou měnu euro (zavedení jednotné měny, mince, bankovky), konvergenční kritéria, rozšiřování eurozóny a na konkrétní aspekty, které se týkají ČR – plnění konvergenčních kritérií, sladěnost ekonomického cyklu ČR s cyklem eurozóny, zavedení eura v ČR. V diskusi se studenti zabývají otázkami kdy a jakým způsobem jednotnou měnu přijmeme, co to bude pro občany znamenat, jaká opatření se připravují apod.

Finanční pomoc EU

Studenti se v přednášce dozvědí, na jakém principu funguje politika hospodářské a sociální soudržnosti, která je jedním z principů solidarity uvnitř EU, a s možnostmi získávání finanční podpory ze strukturálních fondů EU. Přednášející se soustředí na prostředí České republiky, která finanční prostředky ze strukturálních využívá. Studentům budou představeny cíle České republiky pro období 2007 – 2013 a programy, kterými chce tyto cíle uskutečnit. Je možné se domluvit na specializaci přednášky dle konkrétního zaměření podpory.

Schengen

Česká republika je od 21. prosince součástí Schengenského prostoru. Tato skutečnost ovlivňuje náš každodenní život, proto je nutné znát aspekty s touto skutečností spojené. Přednáška seznamuje studenty s historií Schengenu a jeho vývojem. Informační přehled je doplněn praktickými informacemi týkajícími se Schengenského informačního systému, cestování, jednotné vízové politiky a vztahu vůči občanům třetích zemí (tj. nečlenských států EU).

Evropa občanů

Cílem přednášky je seznámit studenty s právy a povinnostmi občanů Evropské unie. Důraz bude kladen na 4 svobody – volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Studenti by si měli uvědomit, že naše členství v EU má praktické důsledky, které se jich přímo týkají a s nimiž se budou stále setkávat. Přednášející se zaměřují na aspekty, které jsou důležité pro občany EU jako turisty, studenty, zaměstnance, podnikatele, důchodce apod.

Evropská unie a mladí lidé

Možností, které Evropská unie nabízí mladým lidem je řada. V průběhu přednášky se studenti dozví praktické informace o možnostech cestování, studia a práce v EU. Hlavními tématy přednášky jsou podmínky studia a práce v zahraničí, vzdělávací programy, které podporují zahraniční studijní stáže, výměnné pobyty a volnočasové, neformálně vzdělávací i pracovní aktivity mladých lidí. Přednášející ukáží studentům, kde hledat důležité informace, a na koho se v případě zájmu obracet (např. služba EURES, Europass, NAEP).

Česká republika a Evropská unie

V průběhu přednášky bude studentům vyložen vývoj vztahů mezi Českou republikou a Evropskou unií a praktické aspekty našeho členství v EU. Mezi hlavní témata patří vývoj v 90. letech 20. století (příhláška do EU, podmínky pro vstup nových členů, přístupové rozhovory, podpis přístupové smlouvy a referendum o vstupu ČR do EU), pozice ČR v EU (názorová, ekonomická, zastoupení v unijních orgánech), klady a zápory našeho členství, čerpání finančních prostředků z evropských fondů a programů, aktuální otázky – předsednictví ČR v Radě EU, přijetí jednotné měny euro, rozšíření schengenského prostoru.

Předsednictví ČR v Radě EU

Česká republika se do čela Rady EU postaví v první polovině roku 2009, přičemž bude mít tuto příležitost historicky poprvé, proto se jí chce zhostit co možná nejlépe. Studenti se v přednášce dozvědí, co znamená předsedat v Radě EU a jaké úkoly jsou s touto funkcí spojeny. Tématicky je obsah přednášky zaměřen na priority, kterých chce ČR při aktu předsednictví dosáhnout.

Aktuální otázky EU

Cílem přednášky je seznámit studenty s aktuálním vývojem v Evropské unii a s výzvami, kterým momentálně EU čelí. Představena bude Lisabonská smlouva, další rozšiřování EU (s důrazem na země západního Balkánu a Turecko, možná diskuse o dalších státech), vývoj společné zahraniční a bezpečnostní politiky, energetická politika, změny klimatu, revize rozpočtu a společné zemědělské politiky a aktuální otázky, které jsou úzce spojeny s Českou republikou – předsednictví České republiky v Radě EU, přijetí jednotné měny euro, rozšíření schengenského prostoru. Téma je velmi široké a je upravováno po dohodě s vyučujícími.

Lisabonská smlouva

Přednášející studentům představí Lisabonskou smlouvou, jejíž ratifikace má umožnit další integraci EU. Obsah přednášky je zaměřen na objasnění okolností vedoucích k předložení této smlouvy a na ukázce změn, které smlouva přináší. Pro komplexnost podaných informací budou v úvodu představeny dosavadní smlouvy, které tvoří současný právní rámec EU.

Budoucnost EU

Ústřední otázkou této přednášky je další vývoj Evropské unie a nejdůležitější výzvy budoucí integrace. Mezi hlavní témata patří další rozšiřování EU (s důrazem na rozšíření o země západního Balkánu a Turecko, debata o Rusku, Ukrajině, Bělorusku), institucionální reforma EU, Lisabonská smlouva a nové výzvy, kterým EU v současnosti čelí – např. změny klimatu, energetická politika, posílení společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Studenti by si měli uvědomit, že EU se stále vyvíjí, že nejde o ukončený projekt. Důležité je o budoucím vývoji diskutovat, aby se občané a především mladí lidé orientovali v této problematice, mohli o ní přemýšlet a vytvořit si svůj vlastní názor.

II. Nabídka doplňkového promítání DVD

Next Generation

V současné době máme téměř neomezený přístup k informacím. Víme, co se děje na druhé straně světa, jaké je počasí v New Yorku, že probíhají volby v Etiopii. Dozvídáme se toho mnoho, ale většinou se v této sumě údajů ztrácí lidský rozměr. V roce 2004 jsme vstoupili do Evropské unie a stali se součástí rodiny evropských národů. Kolik toho víme o evropských státech či o problémech, které jejich obyvatelé řeší? Sada filmů Next Generation obsahuje tři dokumenty, Mladý, hrdý, nácek, Lekce běloruštiny a AIDS očima mladých, které na osudech mladých lidí v Anglii, Francii a Bělorusku, představují důležitá evropská témata jako je demokracie, lidská práva a jejich dodržování, aktivní evropské občanství, ale i hrozba onemocnění virem HIV, který je v Evropě i u nás na vzestupu. Součástí projekce jsou interaktivní úkoly, jejichž vypracováním studenti přemýšlí nad každodenními problémy svých vrstevníků a nad základními lidskými hodnotami. Délka trvání: 60 - 90 min.

Příběhy bezpráví – cesta ke svobodě

Projekt přibližuje k příležitosti 20. výročí pádu železné opony období komunistické totality v bývalém Československu a upozorňuje na důležitost občanských aktivit vyjadřujících nesouhlas s porušováním demokracie. Zároveň přinese informace o totalitních režimech v současném světě. Projekt se skládá z pěti částí. První dvě (Příběhy bezpráví a Filmy o nedemokratických režimech ve světě) probíhají na základních a středních školách.

Prostřednictvím projekcí filmů a debat otevíráme téma komunistické minulosti a významu jeho reflexe pro aktivní postoj k porušování demokracie. Cílovou skupinou jsou žáci a studenti základních škol a středních škol v ČR. Projekt je iniciován společností Člověk v tísni, o.p.s. a finančně podpořen Úřadem vlády ČR.

Konec železné opony

Animovaný film provází studenty totalitním režimem a vysvětluje, co byla „železná opona“ a co způsobilo její pád.

III. Ukázka her se studenty

Simulace politického jednání

Studenti simulují zasedání Evropské rady. Jednotlivci či skupiny reprezentují hlavy států, respektive předsedy vlád jednotlivých členských zemí. Studenti se zamýšlí nad aktuálními problémy EU a utváří si na základě autentické zkušenosti představu, jak probíhají politická jednání na vrcholové úrovni. Studenti se navíc nenásilnou formou seznamují s aktuálními světovými problémy a rolí EU při řešení těchto situací.

Šťastná budoucnost

Cílem této hry je dovést studenty k zamyšlení nad významem celospolečenských hodnot. Hra probíhá ve skupinách, které spolu diskutují nad vzájemnými rozdíly v hodnotových aspektech.

EU scénky

Jednotlivé skupiny studentů představují vybrané členské země. Úkolem je uvést zemi zbylým skupinám tak, aby bylo rozpoznatelné, o jakou zemi se jedná. Studenti se zábavnou formou seznamují s realitami členských zemí EU.

Hra na zaměstnance cestovní kanceláře

Část studentů v této hře vystupuje jako zaměstnanci cestovní kanceláře, druhá skupina je jejími zákazníky. Úkolem zaměstnanců je shromáždit konkrétní údaje o zvolené zemi tak aby byli schopni pohotově zodpovídat dotazy zákazníků.

Zasedání odborníků na tiskové konferenci

Studenti se rozdělí na "expertní skupiny", ve kterých diskutují o tématech týkajících se jejich profese. Cílem této aktivity je vzbudit zájem studentů o daná témata, trénovat kultivovaný projev, diskutovat o vybraných problematikách.